

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα
Τετράδιο Εργασιών
α' τεύχος

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	Άννα Ιορδανίδου , Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών Νεκταρία Κανελλοπούλου , Εκπαιδευτικός Ελευθερία Κοσμά , Εκπαιδευτικός Βασιλική Κουταβά , Εκπαιδευτικός Παναγιώτης Οικονόμου , Εκπαιδευτικός Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου , Εκπαιδευτικός
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	Βασιλική Τοκατλίδου , Ομότιμη Καθηγήτρια του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Όλγα Μούσιου-Μυλωνά , Σχολική Σύμβουλος Ιωάννης Μπάρτζης , Εκπαιδευτικός
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	Γιώργος Πισκοπάνης , Σκιτσογράφος-Εικονογράφος
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	Παναγιώτα Χατζηθεοχάρους , Φιλολόγος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	Πέτρος Μπερερής , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Χρήστος Παπαρίζος , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	Χρήστος Παπαρίζος , Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	Γιώργος Πανουτσόπουλος , Εικαστικός καλλιτέχνης
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.

Γ' Κ.Π.Σ. / ΕΠΕΑΕΚ II / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Μιχάλης Αγ. Παπαδόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο:

«Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το ΔΕΠΠΣ και τα ΑΠΣ για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Μόνιμος Πάρεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΜΑΚΕΤΑΣ,
ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΛΛΑΓΩΝ ΒΑΣΕΙ ΥΠΟΔΕΙΞΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ,
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ:
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ / Ι.Τ.Υ.Ε. «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Άννα Ιορδανίδου Νεκταρία Κανελλοπούλου Ελευθερία Κοσμά
Βασιλική Κουταβά Παναγιώτης Οικονόμου
Κωνσταντίνος Παπαϊωάννου

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

Γλώσσα Στ' Δημοτικού
Λέξεις... Φράσεις... Κείμενα
Τετράδιο Εργασιών
α' τεύχος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

τετράδιο εργασιών

Λέξεις... φράσεις... κείμενα

Γλώσσα

Περιεχόμενα

ΕΝΟΤΗΤΑ 1 ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα	7
ΕΝΟΤΗΤΑ 2 κατοικία	19
ΕΝΟΤΗΤΑ 4 διατροφή	31
ΕΝΟΤΗΤΑ 6 η ζωή σε άλλους τόπους	43
ΕΝΟΤΗΤΑ 7 η ζωή έξω από την πόλη	51
ΕΝΟΤΗΤΑ 9 συσκευές	61

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

Ο ναυαγός

Σκεφτείτε:

«Είμαι ο μόνος ναυαγός
σε ένα έρημο νησί
στον Ειρηνικό Ωκεανό»
(όπως στη φωτογραφία).

1. Γράψτε τις πρώτες σας εντυπώσεις από το τοπίο γύρω σας. Μπορείτε να γράψετε για:

- τη βλάστηση (τι είδη φυτών βλέπετε, πόσο μεγάλα είναι, πόσο πυκνά, τι χρώματα έχουν)
- τις ακτές (έχουν βράχια ή αμμουδιά, τι χρώματα έχει η θάλασσα, αν είναι ήσυχη ή ταραγμένη)
- τον καιρό

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

2. Μετά το αρχικό ξάφνιασμα, αρχίζετε να σχεδιάζετε τις πρώτες σας ενέργειες για να τα καταφέρετε σε αυτή τη δύσκολη κατάσταση. Από το ναυάγιο σώθηκαν διάφορα αντικείμενα που μπορεί να σας φανούν χρήσιμα. Γράψτε στον πίνακα που ακολουθεί ποια αντικείμενα διαλέγετε και περιγράψτε πώς θα τα χρησιμοποιήσετε. Σε τι χρόνο θα γράψετε;

αντικείμενα	ενέργειες
ένα μεγάλο πανί	θα φτιάξω σκέπασμα για την καλύβα μου

3. Όταν βραδιάζει και κάθεστε στην πρόχειρη σκηνή που στήσατε, σκέφτεστε ότι θα είναι πολύ καλό να κρατήσετε ημερολόγιο γι' αυτή την εμπειρία σας.

Αποφασίζετε να μιλήσετε για τα γεγονότα από την αρχή. Τα παρακάτω σημεία θα σας βοηθήσουν να φέρετε στη μνήμη σας όλη την ιστορία:

- Πώς και γιατί αποφασίστηκε να κάνετε αυτό το ταξίδι;
- Ποιος ήταν ο προορισμός;
- Ποιες ήταν οι προετοιμασίες για το ταξίδι;
- Ταξιδεύατε με κάποιους άλλους μαζί;
- Τι έγινε στην αναχώρηση;
- Πώς ήταν το ταξίδι στην αρχή;
- Πώς έγινε το ναυάγιο;
- Πώς σωθήκατε;

Φροντίστε να περιγράψετε τι σκεφτόσασταν και πώς άλλαζαν τα συναισθήματά σας στις διαφορετικές φάσεις αυτής της περιπέτειας.

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

4. Συμπληρώστε τα κενά στο κείμενο βάζοντας τα ρήματα στον τύπο και στον χρόνο που ταιριάζουν, για να διαβάσετε την περιπέτεια ενός άπειρου οδηγού.

Ο κύριος Φαίδων ήταν πάντα αφηρημένος. Την πρώτη φορά που
(κάθομαι) στη θέση του οδηγού, (χρειάζομαι) μισή ώρα για να
θυμηθεί πού (βρίσκομαι) τα κλειδιά. Τελικά τα
..... (ανακαλύπτω) στην πόρτα του αυτοκινήτου.

Ακούστε τι (γίνομαι) σήμερα το πρωί. Πρώτα
..... (διασχίζω) τη διασταύρωση χωρίς να σταματήσει στο κόκκινο φανάρι.

Χάος! Τα άηλα αυτοκίνητα (κορνάρω) ασταμάτητα, οι οδηγοί
..... (χειρονομώ) και (ουρλιάζω). Εκείνος μέσα
στον πανικό του (αναπτύσσω) ταχύτητα και ξαφνικά
..... (βρίσκομαι) να οδηγεί πάνω στην πλατεία .
(κλείνω) τα μάτια του σφιχτά και (αρπάζομαι) από το τιμόνι, ήες
και (μπορώ) να (σταματάω) το αυτοκίνητο με
αυτό τον τρόπο. Οι πεζοί (σκορπίζομαι) σε διάφορες κατευθύνσεις
πανικόβλητοι. Από θαύμα δε (συμβαίνει) κάποιο ατύχημα.

Όταν πια το αυτοκίνητο (ακινητοποιούμαι) σε ένα παγκάκι, ο
κύριος Φαίδων (ανοίγω) τα μάτια του και
(απορώ): «Πότε φύτεψε εδώ αυτή η πλατεία;».

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

Ταξίδι στον βυθό

6. Το κείμενο μιλάει για ένα ταξίδι στον βυθό. Βάλτε τις παραγράφους στη σωστή σειρά συμπληρώνοντας στο κενό κουτάκι τον αριθμό τους.

Εγώ είχα ακούσει και διαβάσει πολλά για τον βυθό της θάλασσας, αλλά αυτό που είδα μ' έκανε να τρίβω τα μάτια μου. Στην αρχή έβλεπα πολλά μικρά ψαράκια που κινούνταν κατά ομάδες. Σε πιο μεγάλο βάθος αρχίσαμε να βλέπουμε πιο ενδιαφέροντα πράγματα. Είδα πολύχρωμα ψάρια να περνάνε από μπροστά μου, ψάρια που διέφεραν σε μέγεθος και σχήμα.

Αρχίσαμε να ανεβαίνουμε προς τα πάνω. Και τότε είδα το πιο συναρπαστικό, το πιο μυστηριώδες απ' όλα. Ήταν ένα πελώριο τέρας. Το μόνο που πρόλαβα να δω ήταν το γλοιώδες κεφάλι του. Ήταν απαίσιο και είχε τρία κόκκινα μάτια. Το είδα να εξαφανίζεται σε μια σπηλιά. Πετάχτηκα πίσω. Καθώς ανεβαίναμε, το είπα στον θείο μου, αλλά δε με πίστεψε. Μου είπε ότι ύστερα απ' αυτό το ταξίδι ήταν φυσικό να βλέπω τέρατα. Είχαμε ταξιδέψει πολύ μακριά. Όμως θα βγαίναμε ποτέ έξω; Μήπως ήταν ένα όνειρο; Ποτέ δε θα μάθω...

Ήμασταν στην παραλία, όταν η γιαγιά μου με πληροφόρησε ότι είχε έρθει στο νησί ένας μακρινός μου θείος. Το απόγευμα ήρθε στο σπίτι μας και μου είπε ότι είχε φέρει μαζί του το κότερό του και το σκάφανδρο του. Μου υποσχέθηκε να με πάει μια βόλτα στον βυθό της θάλασσας το επόμενο πρωί. Εγώ, φυσικά, άλλο που δεν ήθελα.

Το καλοκαίρι που μας πέρασε, ενώ ήμουν διακοπές στην Κρήτη, μου συνέβη κάτι συναρπαστικό. Κατέβηκα με ένα ειδικά διαμορφωμένο σκάφανδρο στον βυθό της θάλασσας.

Όμως αυτό που τράβηξε την προσοχή μου ήταν το εκθαμβωτικό τοπίο. Τα βράχια είχαν διάφορα σχήματα. Άλλα είχαν τρύπες, άλλα μεγάλες μυτερές άκρες και άλλα είχαν πάνω πολλά φυτά που σου τραβούσαν την προσοχή. Όσο πιο πολύ κατεβαίναμε, τόσο το ταξίδι μας αποκτούσε «άγρια ομορφιά». Τώρα μπορούσαμε να δούμε λογιών λογιών ψάρια, όπως σαλάχια, ιππόκαμπους, ξιφίες...

Το επόμενο πρωί ξύπνησα πολύ νωρίς. Είχαμε κανονίσει να έρθει να με πάρει ο θείος μου στις 7 το πρωί. Όλο το βράδυ δεν είχα κοιμηθεί καθόλου από τον ενθουσιασμό. Σε λίγο φτάσαμε στη θάλασσα. Το κότερο μας περίμενε εκεί. Ξεκινήσαμε το μεγάλο ταξίδι μας. Μόλις φτάσαμε στα ανοιχτά, ο θείος μου αποφάσισε πως ήρθε η ώρα να βουτήξουμε. Κατεβάσαμε το σκάφανδρο στη θάλασσα.

Στάθης Δάρας, 13 χρονών, περιοδικό «Ερευνητές», Η Καθημερινή, τεύχος 201, 30/11/02 (δισκευή)

7. Ένα ταξίδι στον βυθό «κρύβει» πάντοτε πολλές εκπλήξεις. Μπορείτε να συνεχίσετε την αφήγηση του μικρού Στάθη σαν να είσατε εσείς που εξερευνάτε τον βυθό; Αφήστε τη φαντασία σας ελεύθερη να «συναντήσει» έναν τεράστιο λευκό καρχαρία, ένα γιγάντιο καλαμάρι, ένα ναυάγιο πειρατικού πλοίου... Πείτε τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν, χρησιμοποιώντας όποιες από τις παρακάτω φράσεις θέλετε:

Ξαφνικά ένιωσα ένα δυνατό χτύπημα...

Ευτυχώς...

Μετά είδα κάτι που έμοιαζε με...

Δεν πίστευα στα μάτια μου...

Είχα ανακαλύψει...

Έπειτα από ώρα, βρέθηκα...

Και τότε είδα...

Συνεχίσαμε να προχωράμε προς τα κάτω...

Υστερα, το μόνο που πρόλαβα να δω...

Τέλος, καθώς ανεβαίναμε...

8. Ένα χταπόδι παρακολουθεί το ταξίδι του μικρού Στάθη στον βυθό. Το ίδιο βράδυ ήέι τις εντυπώσεις του για τον «παράξενο επισκέπτη» στους φίλους του.

Παιδιά, ακούστε τι έγινε σήμερα το πρωί. Δε θα το πιστέψετε. Μόλις ξύπνησα, τέντωσα τα πόδια μου να ξεμουδιάσουν από τον βραδινό ύπνο. Ξαφνικά,

Παίξτε τον ρόλο του χταποδιού και συνεχίστε την ιστορία.

Ενότητα 1

Ταξίδια, τόποι, μεταφορικά μέσα

9. Θέλετε να διαβάσετε τις καλοκαιρινές σκέψεις ενός παιδιού της ηλικίας σας; Για να τα καταφέρετε, χρειάζεται να συμπληρώσετε τα κενά επιλέγοντας τον σωστό τύπο.

Κάθε καλοκαίρι (έχει συναντηθεί / συναντιέται) στο νησί όλη η παλιοπαρέα: ο Νίκος, ο Γιάννης, ο Πέτρος, η Ελευθερία, η Μαρία, η Βάσω και ο μικρότερος της συντροφιάς, η αφεντιά μου. Το σχολείο (έχει τελειώσει / είχε τελειώσει) πια. Τα βιβλία, τα τετράδια, οι σάκες, οι κασετίνες και οτιδήποτε (είχε θυμίσει / θυμίζει) την καθημερινή σχολική ζωή (βρισκόταν / βρίσκεται) πολύ μακριά για να μας απασχολεί. (Έφτασε / Θα έφτανε) η ώρα για ξεκούραση και τρέλλες, κοχύμπι στη θάλασσα και παιχνίδια στον ήλιο του καλοκαιριού. Καμία ενοχλητική εντολή της μητέρας –«Πρώτα θα μελετήσεις τα μαθήματά σου και μετά (θα παίξεις / θα παίζεις)»– δε διακόπτει τις στιγμές της ανεμελιάς. Το καλοκαίρι (θα ήταν / θα είναι) πάντα... η εκδίκηση των παιδιών. Ήδη πριν (ξεκινάμε / ξεκινήσουμε), η αγωνία μου (είχε φτάσει / έχει φτάσει) στο αποκορύφωμα και (ανυπομονώ / ανυπομονούσα) για τη στιγμή που (θα ξανασυγκεντρώνεται / θα ξανασυγκεντρωνόταν) η γνωστή «συμμορία».

«..... (Έρχονται / Θα έρθουν) όλοι; Μήπως (έχουν αλλιάξει / θα αλλιάζουν) κάποιοι και δε θα είναι όπως πέρσι;» (αναρωτιόμουν / αναρωτήθηκα) όλη την ώρα. Μα τώρα πια που μας (έβλεπα / βλέπω) να είμαστε όλοι μαζί, η ανησυχία μου (θα εξαφανιστεί / εξαφανίστηκε). Όλα είναι όπως παλιά και το καλοκαίρι (προβλεπόταν / προβλέπεται) γεμάτο όμορφες στιγμές και εκπλήξεις.

κείμενο της συγγραφικής ομάδας

10. Ένας συμμαθητής σας χρειάζεται βοήθεια! Σας έδωσε να διαβάσετε το άρθρο που έγραψε για την εφημερίδα του σχολείου σας με τίτλο «Εκδρομή στα χιόνια» και σας ζητάει να τον βοηθήσετε λίγο, γιατί βρήκε δυσκολίες!

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και προσπαθήστε να συμπληρώσετε τα κενά που έχει αφήσει με τα ρήματα που βρίσκονται μέσα στην παρένθεση:

Εκδρομή στα χιόνια

Το πρωί του περασμένου Σαββάτου (γίνομαι) η εκδρομή στο χιονοδρομικό κέντρο των Καθαβρύτων, που πολλοί από εμάς (περιμένω) με μεγάλη αγωνία. Τα λεωφορεία (ξεκινάω) στην ώρα τους, γύρω στις 8.00, και (φαίνομαι) ότι θα (αρχίζω) μια υπέροχη μέρα. Το ταξίδι μας (είμαι) πολύ ευχάριστο και κανείς από εμάς δεν (καταλαβαίνω) για πότε (φτάνω).

Το τοπίο ήταν ολόλευκο και ο ήλιος (λάμπω). Αφού μας (δίνω) κάποιες γενικές οδηγίες, μας (αφήνω) να κάνουμε μια μικρή βόλτα. Όλα τα παιδιά (φεύγω) τρέχοντας προς όλες τις κατευθύνσεις. Ο χρόνος που (έχω) για τον περίπατο ήταν μια ώρα.

Μόλις (επιστρέφω) και (συγκεντρώνομαι) στη μεγάλη πίστα, (έρχομαι) η ώρα για αγώνες με έληκτρο. Όλοι (κάνω) σαν τρελοί από τη χαρά μας! Το τι χιόνι (τρώω) από τις πολλές τούμπες δε λέγεται! Πολλοί ήταν αυτοί που (χάνω) γάντια, κασκόλ, σκουφάκια μέσα στη βιασύνη τους να (κερδίζω) τον διαγωνισμό.

Κανείς όμως τελικά δε (θυμάμαι) ποιοι ήταν οι νικητές! Δεν είχε καμιά σημασία. Στο τέλος όλοι (ψάχνω) μέσα στο χιόνι για να βρούμε τα χαμένα αντικείμενα, ένα γάντι εδώ, άλλο σκουφί πιο πέρα!

κείμενο της συγγραφικής ομάδας